

EKSTERNA MEĐUNARODNA EVALUACIJA
MEDICINSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA U NIŠU

Autori:

Prof. dr Dušica Pavlović¹, Prof. dr Milan Višnjic², Doc. dr Ivana Stojanović¹

Medicinski fakultet Univerziteta u Nišu; ¹Institut za biohemiju; ²Klinika za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju;

Uz finansijsku podršku Evropske unije (EU) i Saveta Evrope (SE), jula 2008. godine u Beogradu, na međunarodnoj konferenciji „Samovrednovanje visokoškolskih institucija“, Medicinski fakultet Univerziteta u Nišu je izabran za učešće u dvogodišnjem projektu „Podrška reformi visokog obrazovanja u Srbiji“. Projekat je imao za cilj da pomogne ustanovama visokog obrazovanja u Srbiji da postignu najznačajnije elemente i ishode Bolonjskog procesa. Od pet prijavljenih visokoškolskih institucija samo je Medicinski fakultet Univerziteta u Nišu (MFUN) uspeo da preduzme sve potrebne korake da bi pristupio eksternoj evaluaciji.

Eksterna evaluacija je preduzeta tako da se fokusira na, s jedne strane, procese koje osiguravaju kvalitet i, s druge strane, na metode kojima se potvrđuje postignuti stepen kvaliteta. Evaluacija nije imala za cilj da evaluiira kvalitet nastave i/ili naučnog rada kao takvih, već da evaluiira kvalitet upravljanja i organizacije nastave i naučnog rada kao fundamentalnih aspekata kvaliteta visokoškolske institucije.

U pripremi ove evaluacije, MFUN je postupao po smernicama za uobičajeni program procesa institucionalne evaluacije Evropske Asocijacije Univerziteta (EUA). Podaci su prikupljeni 2007. godine, kada je sačinjen i prvi nacrt Izveštaja o samovrednovanju MFUN radi zvaničnog akreditovanja ustanove. Sačinjeni Izveštaj je u potpunosti revidiran 2009. godine tokom leta i u ranu jesen, od strane Tima za samovrednovanje (TSE) koji je imenovao dekan Medicinskog fakulteta Univerziteta u Nišu, u svrhu evaluacije od strane Saveta Evrope i eksperata EUA. Određen je koordinator tima i osoba za kontakt sa g-đom Silvijom Panović-Đurić i timom eksternih evaluatora. Tim za samovrednovanje bio je sačinjen od devet članova: koordinatora, tri prodekana, predsednika Centra za osiguranje kvaliteta, dva profesora koji su predstavljali nastavno osoblje, studenta prodekana i predsednika Studentskog parlamenta (6 redovnih profesora, 2 studenta). Svaki standard u Izveštaju o samovrednovanju analiziran je metodom SWOT analize u okviru sledećih aspekata:

- a) opis trenutne situacije;
- b) analiza i procena trenutne situacije s obzirom na prethodno definisane ciljeve, zahteve i očekivanja;
- c) predlozi za poboljšanje i planirane mere;

d) sumarna analiza slabosti i povoljnih elemenata.

Oktoobra 2009, g-đa Silvija Panović-Đurić angažovala je, u okviru Projekta, tim od tri eksterna evaluatora obučavana više godina u EUA IEP, koji čine:

- Profesor Ferdinand Devinsky, šef predmeta Teorija hemije lekova, sa Farmaceutskog fakulteta COMENIUS Univerziteta u Bratislavi, bivšeg rektora pomenutog Univerziteta i člana rukovodećeg komiteta EUA IEP; Slovačka.
- Bastian Bauman, Generalni sekretar Magna Charta Opservatorije fundamentalnih vrednosti i prava univerziteta u Bolonji (ekspert za Bolonjski proces); Nemačka.
- Bertrand Weil, profesor emeritus Pariskog 12 Univerziteta, počasni dekan Medicinskog fakulteta u Kretiju (deo Pariskog 12 Univerziteta), bivši prorektor Pariskog 12 Univerziteta; Francuska.

Ovaj tim je posetio Medicinski fakultet Univerziteta u Nišu u postupku eksterne evaluacije ove visokoškolske ustanove u periodu od 9. do 10. novembra 2009. godine, po unapred dogovorenoj proceduri. Pre polaska za Srbiju, članovi tima su elektronskom poštom od koordinатора TSE dobili iscrpan, informativan, složen i dobro prezentovan Izveštaj o samovrednovanju.

Izveštaj o samovrednovanju iz 2009, u formi dokumenta od 49 stranica, u suštini je koristio podake prikupljene tokom evaluacije iz 2007. godine, ali uključuje i novu SWOT analizu Pozitivnih elemenata, Slabosti, Šansi i Pretnji, kao i listu akcionih smernica.

Tokom posete MFUN, tim eksternih evaluatora je razgovarao sa preko 70 ljudi: sa dekanom Medicinskog fakulteta Univerziteta u Nišu, prodekanima, sa v.d. rektorom

Univerziteta u Nišu, timom za samovrednovanje, članovima Nastavno-naučnog veća, predstavnicima Lekarske komore i predstavnicima Srpskog lekarskog društva, predstavnicima kliničkih predmeta, predstavnicima Centra za osiguranje kvaliteta, Centra za biomedicinska istraživanja, Centra za kontinuiranu medicinsku edukaciju, sa predstavnicima administrativnih radnika odgovarajućih tela i službi fakulteta, uključujući sekretara fakulteta kao i sa predstavnicima Studentskog parlamenta, uključujući studenta prodekana i predsednika parlamenta.

Članovi „review team-a“ su imali veoma „gust“ raspored. Tim je imao za cilj i veoma se trudio da ostvari sledeće:

- da diseminuje primere efikasne evropske i internacionalne prakse;
- da validira uobičajene koncepte strateškog promišljanja i da elaborira razmenjene ideje o kulturi kvaliteta;
- da proveri praktičnu primenu Bolonjskih principa u smislu:
 - ECTS i ishoda učenja;
 - potrebnog rada studenata i nastavnika;
 - lokalnog priznavanja eksterno stečenih ECTS;
 - pristupa sa težištem na učenju pre nego na nastavi;
 - izdavanja suplementa diplome;
 - prilika za studente i mlađe nastavnike da izvode bazična i primenjena istraživanja;
 - prioriteta poboljšanja istraživačkih aktivnosti u akcionom planu;
 - internoj i eksternoj mobilnosti;
 - stava da su studenti „kompetentni, aktivni i konstruktivni partneri“ (Praški kominike 2009) u telima koja donose odluke na MFUN.

Sastanci/intervjui tokom cele posete bili su uvek korisni, prijateljski i iskreni. Pre polaska iz Niša tim je predstavio dekanu i prodekanima kraći rezime sadržaja izveštaja o obavljenoj eksternoj evaluaciji i svoje preporuke.

Nakon završene posete, tim je na osnovu Izveštaja o samovrednovanju MFUN i proučavanja dodatnih podataka, uz korišćenje vrlo značajnih informacija dobijenih putem intervjuja, istražio sledeće:

- misiju i viziju MFUN, tj. šta Fakultet radi i želi da radi?
- program implementacije: Na koji način Fakultet to radi?
- proces evaluacije: Na koji način Fakultet potvrđuje da radi to što treba da radi?
- strateško planiranje: Na koji način Fakultet planira da se menja u cilju poboljšanja sopstvenog rada/funkcionisanja?

Nakon mesec dana od termina posete Medicinski fakultet je dobio Izveštaj o eksternoj evaluaciji (Evaluation report), dokument na 27 strana. Evaluacioni izveštaj review team-a je strukturiran na isti način kao Izveštaj o samovrednovanju. Sastoji se iz rezimea i za svaku oblast evaluacije, od izjava i procena, kao i preporuka, jasno i zasebno navedenih. Rezime ovog Izveštaja o eksternoj evaluaciji (www.medfak.ni.ac.rs) predstavlja osnovni dokument koji će omogućiti da ova visokoškolska institucija izgradi jasne stavove o sledećem: o statusu razvoja sopstvene institucije; o najvažnijim rezultatima za svako polje evaluacije, s obzirom na dobre strane, slabosti i

razvojne potencijale (predmeti institucionalne evaluacije); o opštem utisku i karakterističnim elementima visokoškolske institucije; o proceni razvoja u budućnosti.

U Rezimeu preporuka tim eksternih evaluatora, između ostalog, preporučuje Medicinskom fakultetu sledeće:

- učiniti široko dostupnim informacije organa Fakulteta koji donose odluke, što se odnosi na sve katedre/predmete, laboratorije i Studentski parlament;
- povećati broj studenata i administrativnog osoblja (uz pravo da glasaju) u telima koja donose odluke;
- postaviti politiku u oblasti istraživanja kao vrhunski prioritet u strateškom planu MFUN;
- definisati politiku istraživačkog rada tako da omogući snažnu podršku mladim istraživačima;
- olakšati internacionalnu mobilnost politikom „oslobođanja od zaduženja“ za nastavnike koji se bave istraživanjima; prihvatati strane nastavnike i istraživače;
- posebnu pažnju obratiti na uslove za kliničke studije (uspostavljanje i održavanje baza podataka o pacijentima);
- obezbediti da se finansijske naknade akademskom i neakademskom osoblju moduliraju na osnovu postignuća/učinka. Obe komponente, nastavna i naučna, treba da se evaluiraju svake godine (uz, možda, i administrativnu efikasnost) za sve nastavnike, što bi se u značajnoj meri uzimalo u obzir prilikom izbora u zvanja i isplata finansijskih sredstava;
- osigurati da kliničari/nastavnici/istraživači sa punim radnim vremenom nemaju simultano paralelni angažman u privatnim zdravstvenim institucijama;
- prelazak sa mentaliteta statičkog držanja nastave, na pristup orijentisan na učenje studenata;
- postaviti sistem egzaktnog merenja, ne procene, opterećenja studenata i nastavnika za svaki ESPB bod, kako bi se smanjila stopa neuspešnosti na ispitima i smanjio broj sati nastave sa direktnim kontaktom nastavnik/student, kako bi se povećalo vreme koje nastavnici mogu da posvete bavljenju naukom;
- postaviti sistem „treninga trenera“, kako bi se pomoglo studentima da sami savladaju glavni deo teoretskog i praktičnog gradiva i osposobe se za kasniju praksu i kontinuirano obrazovanje tokom celog života;
- prikupljanje, centralizacija i analiza svih podataka koji ukazuju na neuspešnost u studiranju, podatke o odustajanju od studija i vremenu studiranja do sticanja diplome, da bi se ovi problemi mogli nadzirati u Centru za osiguranje kvaliteta;

- olakšati mobilnost studenata u okviru matičnog Univerziteta radi pohađanja elektivnih predmeta, uz priznavanje ESPB bodova sa drugih fakulteta u sticanju diplome na MFUN;
- pružanje više informacija studentima o mobilnosti u inostranstvo kroz odgovarajuću stalnu kancelariju za internacionalnu mobilnost studenata i nastavnog osoblja;
- olakšati internacionalnu mobilnost studenata priznavanjem ESPB bodova stečenih na drugim univerzitetima u Srbiji ili u inostranstvu;
- provera znanja studenata pre nastave uz direktan kontakt nastavnik/student i provera znanja nakon lekcija, seminara ili praktične edukacije, uključujući podatke o ova dva tipa ocenjivanja u „kontinuirano ocenjivanje postignuća studenta“;
- prikupljanje svih podataka o ovim procenama na nivou Centra za osiguranje kvaliteta, kako bi se centralno nadzirali nastava i učenje i definisala adekvatna strategija smanjenja neuspešnosti studiranja;
- prelazak sa termina „kontrola“ na afirmativan termin „unapređenje“ ili „poboljšanje“ kvaliteta u Centru za osiguranje kvaliteta;
- centralizovanje i korišćenje podataka o testiranju studenata kako bi se dobili precizni podaci o stopi neuspešnosti studiranja, odustajanja i trajanja studija do diplomiranja;
- za svaki od predmeta, postizanje sklada između preduslova, veština i ciljeva predmeta, dostupne dokumentacije, ishoda učenja i formulisanja pitanja koja se koriste u testiranju studenata;
- unaprediti kontakte sa predstavnicima lekarske komore kako bi se olakšalo licenciranje svršenih studenata;
- uspostavljanje bliskih veza sa Kontinuiranom medicinskom edukacijom kako bi se izučavale potrebe tržišta;
- uspostaviti kontinuiran „trening trenera“ i zaposlenih u pogledu metoda i metodologije osiguranja kvaliteta;

Najvažnija komponenta eksterne evaluacije biće da očuva i unapredi kvalitet ove visokoškolske institucije. Rezultati evaluacije biće, takođe, značajna osnova Komisiji za akreditaciju i proveru kvalitete R. Srbije u postupku ponovne akreditacije Medicinskog fakulteta Univerziteta u Nišu.

U postupku usvajanja Izveštaja o eksternoj evaluaciji, dekan MFUN se obratio članovima Nastavno-naučnog veća, rečima: “Verujemo da je poseta stranih eksperata i razgovor sa timom eksperata EUA učinio da počnemo da na svim nivoima razmišljamo kolektivno o budućnosti i razvoju unutrašnje kulture kvaliteta Medicinskog fakulteta Univerziteta u Nišu. Takođe, ova evaluacija, kao i naše iskustvo, treba da pomogne u oblikovanju nacionalne procedure obezbeđivanja kvaliteta i spoljašnje kontrole visokoškolskih institucija u Srbiji”.

